

SK

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

2020

Audit spoločných podnikov EÚ za rok 2020 v skratke

Predstavujeme výročnú správu Európskeho dvora audítorov
o spoločných podnikoch EÚ za rok 2020

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/Pages/ContactForm.aspx

Webová stránka: eca.europa.eu

Twitter: @EJAuditors

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.
Sú dostupné cez server Európa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2021

PDF	ISBN 978-92-847-6977-3	doi:10.2865/010821	QJ-09-21-448-SK-N
HTML	ISBN 978-92-847-7008-3	doi:10.2865/849369	QJ-09-21-448-SK-Q

Obsah

	Body
Akronymy	
Zhrnutie	I – VIII
Čo sme kontrolovali	01 – 20
Právne zriadenie a štruktúra spoločných podnikov	01 – 03
Spoločné podniky fungujúce v rámci programu Horizont 2020	04 – 05
Spoločný podnik F4E pôsobí v rámci Euratomu a podieľa sa na výstavbe ITER	06 – 09
Sídla spoločných podnikov v Európskej únii	10 – 11
Modely správy spoločných podnikov	12
Výskumné a inovačné činnosti spoločných podnikov v rámci 7. RP a programu Horizont 2020 financujú spoločne všetci členovia	13 – 19
Postup udelenia absolutória	20
Náš audit	21 – 24
Náš mandát a využívanie práce iných audítorov	21 – 23
Náš audítorský prístup ku grantovým platbám	24
Čo sme zistili	25 – 65
Výroky bez výhrad („čisté výroky“) za všetky spoločné podniky...	25 – 28
... k účtovným závierkam	25
... uvádzame však zdôraznenie skutočnosti v súvislosti s príspevkom EÚ na projekt ITER	26
... k príjmom zaznamenaným v účtovných závierkach spoločných podnikov	27
... k platbám zaznamenaným v účtovných závierkach spoločných podnikov	28
... no v pripomienkach reagujeme na niekoľko oblastí, ktoré je potrebné zlepšiť	29 – 47
Opakujúce sa nedostatky v ročnom plánovaní platieb	30
Spoločné podniky takmer v plnej miere zrealizovali činnosti v rámci 7. RP a TEN-T, ale pri vykonávaní programu Horizont 2020 čelia problémom	31 – 32

Členovia zo súkromného sektora prispievajú výrazne viac na ďalšie činnosti nad rámec pracovných programov spoločných podnikov	33 – 34
Spoločné podniky narážajú na vážne prekážky pri získavaní peňažných príspevkov členov zo súkromného sektora na svoje prevádzkové náklady	35
Členovia sa už zaviazali poskytnúť príspevky na vykonanie približne 77 % agendy spoločných podnikov v oblasti výskumu a inovácií v programe Horizont 2020	36
Vnútorne kontroly grantových platieb boli vo všeobecnosti účinné	37 – 39
Pri audite grantových platieb z roku 2020 u prijímateľov sme zistili pretrvávajúce systémové chyby v deklarovanych osobných nákladoch	40 – 41
Nedostatky v miestnej IT aplikácii spoločného podniku F4E na správu zmlúv	42
Nedostatok stálych zamestnancov v spoločných podnikoch	43 – 44
Využitie verejnej súťaže v situácii znalostnej výhody	45
Spoločné podniky nevyužívajú v plnej miere nástroj Komisie na elektronické obstarávanie a F4E vytvoril vlastný portál	46 – 47
Spoločné podniky využili synergie na prekonanie krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 v roku 2020	48 – 64
Spoločné podniky úzko spolupracovali s cieľom zabezpečiť kontinuitu činností v kontexte pandémie COVID-19	49 – 52
Spoločné podniky koordinovali svoje zmierňujúce opatrenia a zabezpečili riadenie	53 – 54
Spoločné podniky splnili svoju povinnosť poskytnúť zamestnancom náležitú starostlivosť	55 – 56
... čo počas krízy prispelo k stabilnej situácii v oblasti ľudských zdrojov	57
Aj napriek pandémie COVID-19 spoločné podniky zabezpečili udelenie grantov...	58 – 60
... aj platby prijímateľom	61 – 62
Činnosti spoločného podniku F4E v rámci projektu ITER sa oneskorili	63 – 64
Kontrola prijatia opatrení na základe audítorských zistení z predchádzajúcich rokov	65
Iné audity a preskúmania súvisiace so spoločnými podnikmi	66

Akronymy

Zoznam akronymov zahŕňa spoločné podniky EÚ a iné orgány EÚ spomenuté v tejto správe.

Akronym	Celý názov
7. RP	Siedmy rámcový program pre výskum a technologický rozvoj (2007 – 2013)
ABAC	Centrálny finančný informačný systém Komisie pre účtovanie na základe časového rozlíšenia
ARES	Centrálny systém pre správu dokumentov
ARTEMIS	Spoločný podnik ARTEMIS, ktorým sa vykonáva spoločná technologická iniciatíva pre vstavané počítačové systémy
BBI	Spoločný podnik pre priemyselné odvetvia využívajúce biologické materiály
CAS	Útvar GR RTD Komisie pre spoločný audit
CFS	Osvedčenie o finančných výkazoch
COMPASS	Centrálny systém Komisie eGrants pre správu grantov
COSO	Výbor sponzorských organizácií komisie Treadway
Čisté nebo	Spoločný podnik Čisté nebo
EASA	Európska agentúra pre bezpečnosť letectva
ECSEL	Spoločný podnik Elektronické komponenty a systémy
EIT	Európsky inovačný a technologický inštitút
ENIAC	Poradná rada európskej iniciatívy pre nanoelektroniku
EÚ	Európska únia
EUAN	Sieť agentúr Európskej únie
EURATOM	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu

Akronym	Celý názov
EuroHPC	Spoločný podnik pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku
EVM	Riadenie získanej hodnoty
F4E	Spoločný podnik Fusion for Energy
FCH	Spoločný podnik pre palivové články a vodík
GR RTD	Generálne riaditeľstvo pre výskum a inovácie
Horizont 2020	Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inovácie (2014 – 2020)
IFAC	Medzinárodná federácia účtovníkov
IIL	Spoločný podnik pre iniciatívu pre inovačné lieky
IKA	Nepeňažné príspevky na ďalšie činnosti
IKOP	Nepeňažné príspevky na prevádzkové činnosti
IKT	informačné a komunikačné technológie
INTOSAI	Medzinárodná organizácia najvyšších kontrolných inštitúcií
ISA	Medzinárodné audítorské štandardy IFAC
ISSAI	Medzinárodné štandardy najvyšších kontrolných inštitúcií INTOSAI
ITER	Medzinárodný termonukleárny experimentálny reaktor
Medzinárodná organizácia ITER	Medzinárodná organizácia pre energiu jadrovej syntézy ITER
MUS	Výber podľa hodnoty peňažnej jednotky
NPE	Nástroj na prepájanie Európy
OLAF	Európsky úrad pre boj proti podvodom
PMO	Úrad pre správu a úhradu individuálnych nárokov

Akronym	Celý názov
S2R	Spoločný podnik Shift2Rail (európska iniciatíva v oblasti železníc)
SBA	Jednotný základný akt, ktorým sa zriaďujú spoločné podniky v rámci programu Horizont Európa
SESAR	Spoločný podnik pre výskum riadenia letovej prevádzky jednotného európskeho vzdušného priestoru
TEN-T	Program transeurópskej dopravnej siete
TRL	Úroveň technologickej pripravenosti
VFR	Viacročný finančný rámec
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

Zhrnutie

I V súlade so svojím mandátom kontrolujeme účtovné závierky a príslušné transakcie deviatich spoločných podnikov EÚ (ďalej len „spoločné podniky“): ôsmich spoločných podnikov, ktoré v súčasnosti realizujú činnosti v rámci programu Horizont 2020 (H2020), programu pre výskum a inovácie v rámci súčasného viacročného finančného rámca (VFR 2014 – 2020), a spoločného podniku Fusion for Energy (F4E).

II Za rozpočtový rok, ktorý sa skončil 31. decembra 2020, sme vydali audítorský výrok bez výhrad (tzv. čistý výrok) k spoľahlivosti účtovných závierok všetkých deviatich spoločných podnikov. Spoločný podnik F4E v účtovnej závierke za rok 2020 výrazne zlepšil kvalitu informácií, a to tým, že uviedol odhad (v hodnotách za rok 2020) celkových nákladov na splnenie svojich záväzkov v súvislosti s projektom ITER vo výške 17,97 mld. EUR. V bode obsahujúcom zdôraznenie skutočnosti upozorňujeme na to, že akékoľvek zmeny kľúčových predpokladov týkajúcich sa odhadu by mohli viesť k výraznému zvýšeniu nákladov a/alebo ďalším oneskoreniam pri realizácii projektu ITER.

III Audítorský výrok bez výhrad (tzv. čistý výrok) sme v prípade všetkých deviatich spoločných podnikov vydali aj k zákonnosti a správnosti platieb a príjmov zaznamenaných v účtovnej závierke za rok 2020.

IV Celkovo sa pri našom audite ročných účtovných závierok spoločných podnikov a ich príslušných transakcií potvrdili pozitívne výsledky, ktoré sme vykázali v minulých rokoch. Zistili sme však rôzne záležitosti, ktoré je potrebné zlepšiť, v oblastiach rozpočtového a finančného riadenia, nepeňažných príspevkov, grantových platieb, postupov obstarávania, ľudských zdrojov a správneho finančného riadenia.

V Na konci roku 2020, ktorý je siedmym rokom desaťročného životného cyklu spoločných podnikov, splnili spoločné podniky už približne 77 % svojho plánu v oblasti výskumu a inovácie v rámci programu Horizont 2020, ale len približne 62 % cieľov, pokiaľ ide o príspevky ich členov (vrátane príspevkov na ďalšie činnosti). Spoločné podniky vykazovali rôznu mieru plnenia cieľov stanovených v ich príslušných zakladajúcich nariadeniach pre činnosti programu Horizont 2020. Tieto rozdiely možno čiastočne vysvetliť odlišnými oblasťami výskumu, v ktorých pôsobia spoločné podniky, najmä trvaním projektov vzhľadom na povahu ich výskumu a veľkosťou konzorcií, ktoré ich realizujú. Existuje tiež riziko, že administratívne zdroje nemusia postačovať vzhľadom na rastúci počet projektov z rôznych programov VFR, ktoré sa vykonávajú súčasne.

VI Vnútorne kontroly spoločných podnikov boli spravidla účinné a v prípade grantových platieb – na základe výsledkov *ex post* auditov – spoločné podniky vykázali zvyškovú chybovosť za rok 2020 pod úrovňou významnosti 2 %. Podobne ako z výsledkov *ex post* auditov aj z našich vlastných auditov grantových platieb vyplýva, že hlavným zdrojom chýb sú osobné náklady a že malé a stredné podniky (MSP) sú na chyby náchylnejšie ako iní prijímatelia. Ďalšie zefektívnenie pravidiel programu Horizont 2020 týkajúcich sa deklarovania osobných nákladov a zníženie právnej neistoty častejším využívaním zjednodušeného vykazovania nákladov je podmienkou toho, aby sa v budúcich rámcových programoch v oblasti výskumu stabilizovala chybovosť pod úrovňou významnosti.

VII V roku 2020 spoločné podniky prijali primerané opatrenia na zachovanie kontinuity činnosti počas pandémie COVID-19 a zmiernenie jej možného vplyvu na poskytovanie služieb. Vďaka úzkej spolupráci v oblasti spoločnej pripravenosti a koordinácie zmierňujúcich opatrení zabezpečili počas pandémie primerané mechanizmy riadenia, ako aj zachovanie bežnej úrovne činností.

VIII Všetky spoločné podniky prijali nápravné opatrenia na riešenie našich pripomienok z predchádzajúcich rokov. Z 19 audítorských pripomienok, ktoré na konci roku 2019 neboli vyriešené, bolo v roku 2020 dokončených 16 (84 %), zatiaľ čo následné opatrenia k trom (16 %) z nich prebiehali alebo ešte neboli prijaté.

Čo sme kontrolovali

Právne zriadenie a štruktúra spoločných podnikov

01 Spoločné podniky sú verejno-súkromné medzi Komisiou a priemyslom a v niektorých prípadoch aj výskumnými a medzivládnyimi organizáciami, zriadené podľa článku 187 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) alebo v prípade spoločného podniku Fusion for Energy (F4E) podľa článkov 45 až 51 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Zmluva o Euratome) s cieľom podporovať trhovo orientované projekty v strategických oblastiach výskumu a inovácií.

02 Ako subjekty s rôznou právnickou subjektivitou spoločné podniky schvaľujú vlastný výskumný plán a poskytujú financovanie, najmä prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov. Výnimkou je spoločný podnik F4E, zodpovedný za zabezpečenie príspevku EÚ na projekt Medzinárodného termonukleárneho experimentálneho reaktora (ITER), a spoločný podnik pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku (EuroHPC), ktorý hlavne organizuje obstarávanie a údržbu európskych superpočítačov.

03 Týchto deväť spoločných podnikov je znázornených na *ilustrácii 1*, spolu s oblasťami výskumu a inovácií, v ktorých pôsobia.

Ilustrácia 1 – Európske spoločné podniky a ich oblasť činnosti

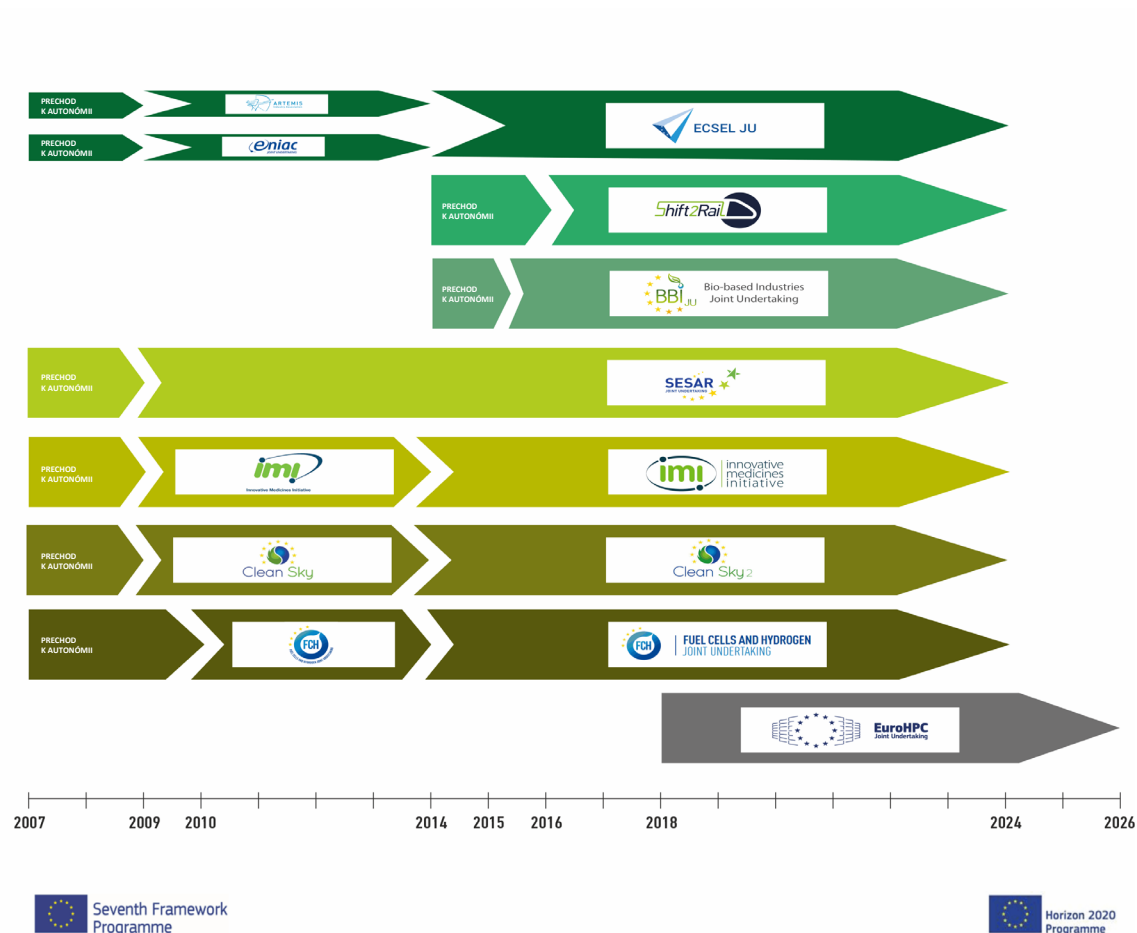
Zdroj: EDA.

Spoločné podniky fungujúce v rámci programu Horizont 2020

04 Na *ilustrácii 2* sa uvádza prehľad vývoja spoločných podnikov v rámci 7. RP a programu Horizont 2020. Projekty programu Horizont 2020 v súčasnosti realizuje osem spoločných podnikov, ktoré by podľa plánu mali fungovať do roku 2024. Výnimkou je EuroHPC, ktorý bude fungovať do konca roka 2026.

05 Ich výskumné a inovačné činnosti sa týkajú dopravy (Čisté nebo, SESAR a S2R), zelenej energie (FCH), zdravia (IIL), obehového hospodárstva (BBI), digitalizácie (ECSEL) a superpočítačov (EuroHPC). EuroHPC sa stal nezávislým 23. septembra 2020 a prvý audit sa v ňom realizoval za rozpočtový rok 2020.

Ilustrácia 2 – Vývoj európskych spoločných podnikov

Zdroj: Európska komisia, na základe nariadení Rady, ktorými sa zriaďujú spoločné podniky; upravil EDA.

Spoločný podnik F4E pôsobí v rámci Euratomu a podieľa sa na výstavbe ITER

06 Do projektu ITER sú zapojení siedmi globálni partneri: EÚ zastúpená Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu (Euratom)¹, Spojené štáty americké, Rusko, Japonsko, Čína, Južná Kórea a India. EÚ² prevzala vedúcu úlohu so 45 % podielom

¹ Členmi Euratomu sú členské štáty EÚ a pridružené štáty Švajčiarsko a Spojené kráľovstvo.

² Členské štáty EÚ a pridružené štáty Švajčiarsko a Spojené kráľovstvo.

na stavebných nákladoch. Podiel ostatných členov projektu ITER predstavuje na každého člena približne 9 %.

07 Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy (F4E) bol zriadený v apríli 2007 na obdobie 35 rokov ako domáca agentúra zodpovedná za zabezpečenie európskeho príspevku k projektu ITER. Medzi jeho hlavné úlohy patrí manažovanie príspevku Euratomu pre medzinárodnú organizáciu ITER-IO, ktorá zodpovedá za projekt ITER. Koordinuje činnosti a organizuje potrebné obstarávanie v rámci prípravy na výstavbu demonštračného reaktora jadrovej syntézy a súvisiacich zariadení.

08 Spoločný podnik F4E financuje hlavne Euratom (približne 80 %) a Francúzsko ako hostiteľský členský štát projektu ITER (približne 20 %). Najnovší odhad Komisie (2018) týkajúci sa celkového rozpočtu Euratomu potrebného pre spoločný podnik F4E na financovanie európskej časti realizácie projektu ITER predstavuje približne 15 mld. EUR (v súčasnej hodnote) vrátane nákladov na prevádzku jadrového zariadenia od roku 2028 do roku 2035. Hostiteľský členský štát (Francúzsko) a členské štáty Euratomu (vrátane Švajčiarska a Spojeného kráľovstva ako pridružených krajín) prispievajú ďalšími 3,3 mld. EUR (v súčasných hodnotách). Rada EÚ vo februári 2021 schválila približne 5,6 mld. EUR (v súčasnej hodnote) ako príspevok Euratomu do spoločného podniku F4E za VFR na obdobie 2021 až 2027³.

09 Dňa 31. januára 2020 vystúpilo Spojené kráľovstvo z EÚ a Euratomu. Prechodné obdobie, stanovené v dohode o vystúpení, pre rokovania o novej dohode o partnerstve s Euratomom sa skončilo 31. decembra 2020. Spojené kráľovstvo sa stane pridruženým členským štátom Euratomu za rovnakých podmienok ako plnoprávne členské štáty až do ratifikácie protokolu o pridružení Spojeného kráľovstva k programom EÚ, ktorý je pripojený k Dohode o obchode a spolupráci medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ.

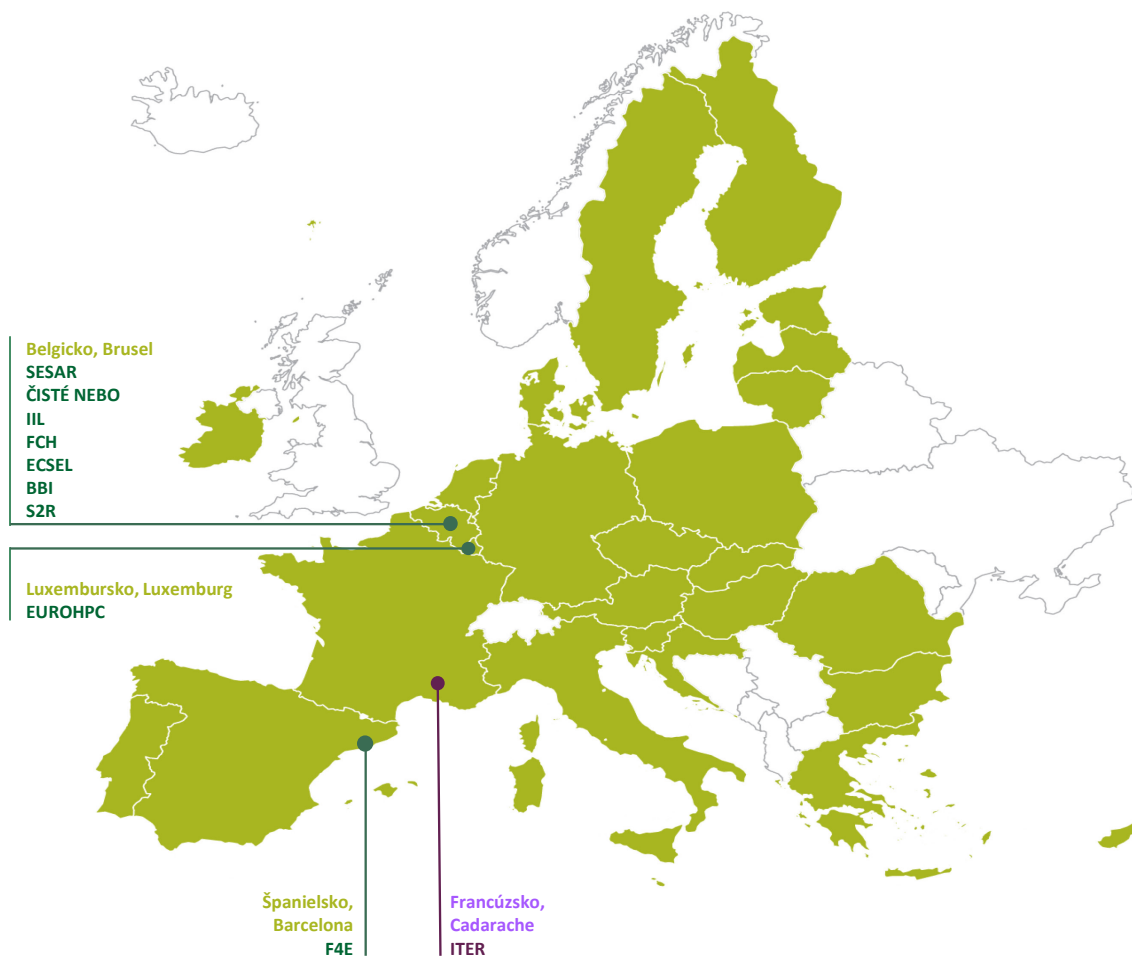
Sídla spoločných podnikov v Európskej únii

10 Sedem spoločných podnikov sídli v Bruseli (SESAR, Čisté nebo, IIL, FCH, ECSEL, BBI a S2R). EuroHPC má sídlo v Luxemburgu, spoločný podnik F4E v Barcelone (Španielsko), pričom hlavné zariadenia jadrovej syntézy sa budujú v Cadarache (Francúzsko) (pozri [ilustráciu 3](#)).

---

³ Rozhodnutie Rady 2021/281 (Euratom), ktorým sa mení rozhodnutie 2007/198 (Euratom), ktorým sa zriaďuje Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy a ktorým sa mu udeľujú výhody.

Ilustrácia 3 – Spoločné podniky v Európskej únii v roku 2020

Zdroj: EDA.

11 Pri vykonávaní svojich výskumných a inovačných činností spoločné podniky združujú účastníkov z celého sveta zastupujúcich priemysel aj výskumu. Približne 88,5 % ich finančných prostriedkov sa používa na spolufinancovanie činností účastníkov z členských štátov EÚ a približne 11,5 % na spolufinancovanie činností účastníkov z krajín mimo EÚ.

Modely správy spoločných podnikov

12 Väčšina spoločných podnikov sa riadi bipartitným modelom, v rámci ktorého sú Komisia a súkromní partneri z priemyselných odvetví (v niektorých prípadoch aj z výskumu) zastúpení v správnej rade a prispievajú na činnosti spoločného podniku (Čisté nebo, IIL, FCH, BBI a S2R). Zvyšok sa riadi tripartitným modelom, v rámci ktorého sú zúčastnené štáty alebo medzivládne organizácie, Komisia a súkromní partneri vo väčšine prípadov zastúpení v správnej rade a prispievajú na činnosti spoločného podniku (ECSEL, SESAR a EuroHPC).

Výskumné a inovačné činnosti spoločných podnikov v rámci 7. RP a programu Horizont 2020 financujú spoločne všetci členovia

13 Na financovanie výskumných a inovačných činností spoločných podnikov, ktoré realizujú projekty v rámci 7. RP a programu Horizont 2020, prispieva EÚ aj jej partneri:

- o EÚ (zastúpená Komisiou) poskytuje finančné prostriedky najmä zo 7. RP a z programu Horizont 2020 na spolufinancovanie výskumných a inovačných projektov spoločných podnikov⁴.
- o Súkromní partneri zastupujúci priemysel a výskum poskytujú nepeňažné príspevky tým, že vykonávajú výskumné a inovačné činnosti spoločných podnikov, do ktorých investovali vlastné finančné a ľudské zdroje, aktíva a technológie.
- o Na činnosti spoločného podniku v niektorých prípadoch finančne prispievajú aj zúčastnené štáty a medzivládne organizácie.
- o Administratívne náklady spoločných podnikov financuje EÚ aj jej partneri v rovnakej miere.

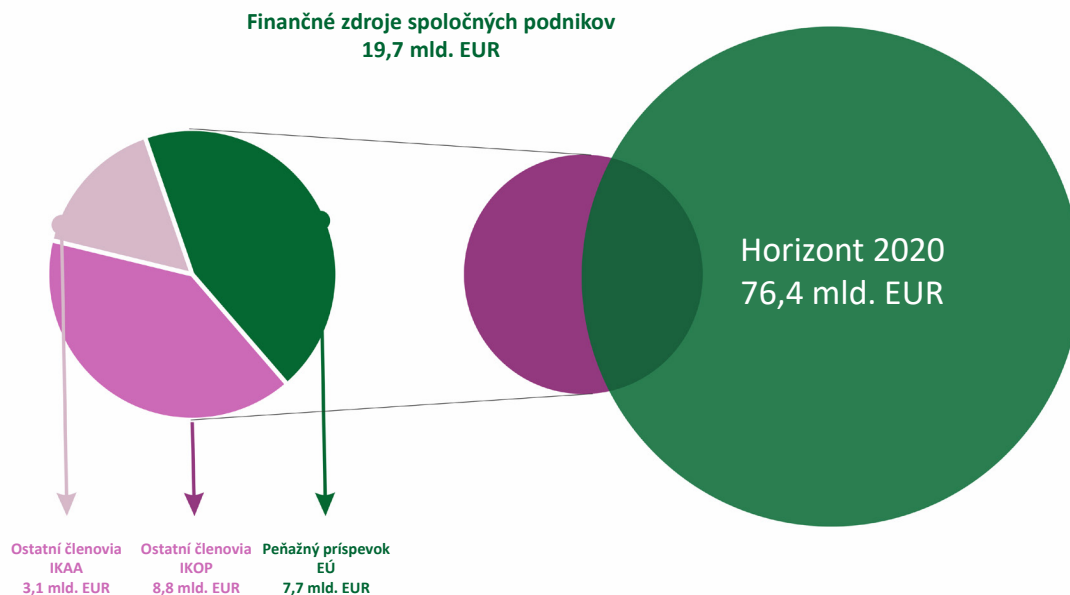
14 Pokiaľ ide o predchádzajúci VFR na obdobie 2007 – 2013, spoločné podniky plnia približne 3,6 mld. EUR alebo asi 7 % celkového rozpočtu 7. RP. Keďže výška nepeňažných príspevkov súkromných partnerov sa musí aspoň rovnať výške spolufinancovania zo strany EÚ, na projekty v oblasti výskumu a inovácií v rámci 7. RP sa prostredníctvom finančných prostriedkov EÚ vo výške 3,6 mld. EUR získa približne 8,7 mld. EUR.

15 V súčasnom VFR na obdobie 2014 – 2020 spoločné podniky spravujú približne 7,7 mld. EUR, teda 10 % celkového rozpočtu programu Horizont 2020. Ako je uvedené na *ilustrácii 4*, očakáva sa, že finančné prostriedky EÚ prilákajú na projekty v oblasti výskumu a vývoja v oblastiach programu Horizont 2020, ktoré boli pridelené spoločným podnikom, financovanie v približnej výške 19,7 mld. EUR vrátane priamych príspevkov zúčastnených štátov pre ECSEL a EuroHPC.

---

⁴ Spoločný podnik SESAR dostal financovanie aj z programu transeurópskej dopravnej siete (TEN-T) počas predchádzajúceho viacročného finančného rámca (VFR 2007 – 2013) aj súčasného (VFR 2014 – 2020), a SESAR a EuroHPC dostávajú dodatočné financie aj z Nástroja na prepájanie Európy (NPE).

Ilustrácia 4 – Peňažné príspevky EÚ pre spoločné podniky a príspevky ostatných členov v rámci programu Horizont 2020

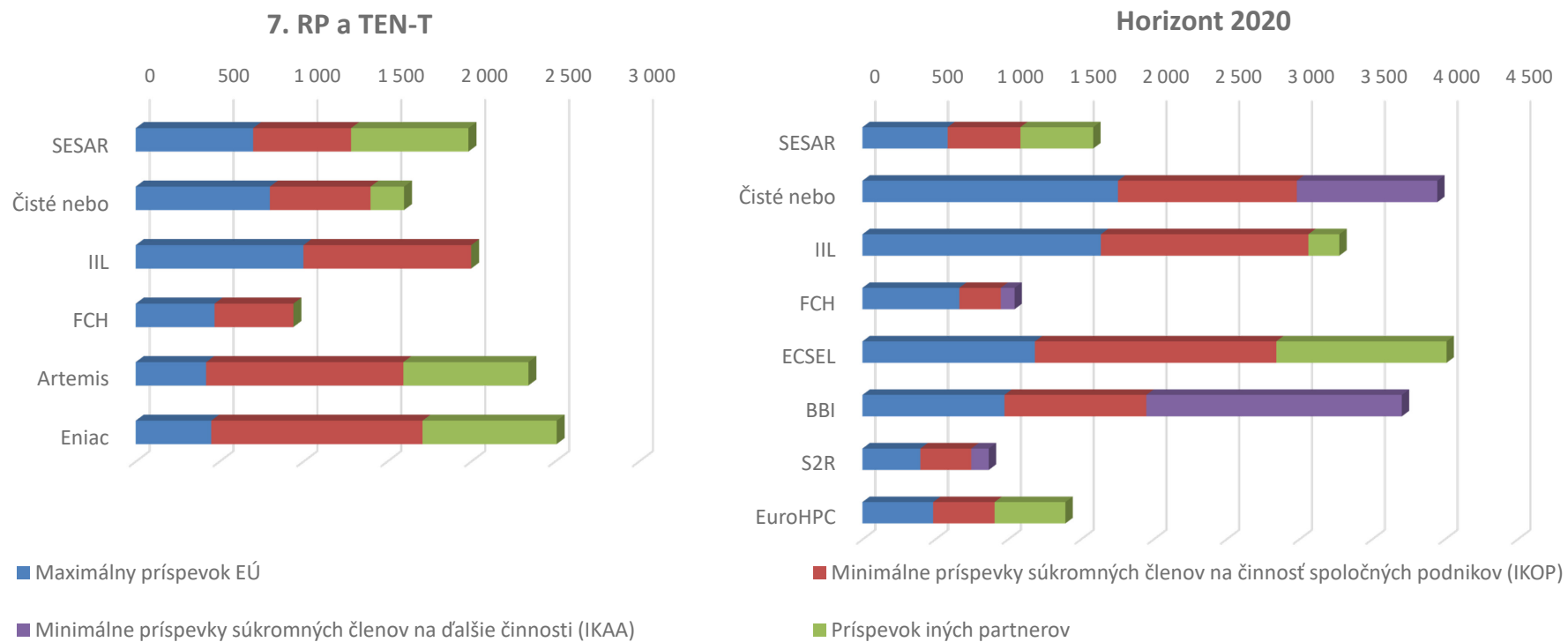
Zdroj: EDA.

16 Pokiaľ ide o 7. RP, spoločný podnik musel zabezpečiť, aby sa príspevky súkromných členov a ostatných partnerov aspoň rovnali príspevku EÚ. Pokiaľ ide o program Horizont 2020, v jednotlivých zakladajúcich nariadeniach spoločných podnikov sa stanovuje maximálna výška peňažného príspevku EÚ, ako aj minimálna výška nepeňažných a/alebo peňažných príspevkov súkromných členov a ostatných partnerov na agendu spoločných podnikov v oblasti výskumu a inovácií⁵ v rámci programu Horizont 2020 (pozri [ilustráciu 5](#)).

⁵ V prípade spoločného podniku SESAR je výška príspevkov súkromných partnerov a príspevku Eurocontrolu stanovená v samostatných dohodách.

Ilustrácia 5 – Príspevky členov počas fungovania spoločného podniku (v mil. EUR)

Zdroj: EDA.

17 V rámci programu Horizont 2020 existujú dva typy nepeňažných príspevkov súkromných členov:

- o súkromní členovia všetkých spoločných podnikov sa musia podieľať na celkových nákladoch na agendu spoločných podnikov v oblasti výskumu a inovácií minimálnou sumou, tzv. nepeňažnými príspevkami na prevádzkové činnosti (IKOP),
- o v prípade štyroch spoločných podnikov (Čisté nebo, FCH, BBI a S2R) musia súkromní členovia tiež poskytnúť minimálny objem nepeňažných príspevkov na činnosti vykonávané mimo pracovných programov spoločných podnikov, ale v rámci ich cieľov, tzv. nepeňažné príspevky na ďalšie činnosti (IKAA).

18 Celkový rozpočet všetkých spoločných podnikov na platby na rok 2020 predstavoval 2,3 mld. EUR (2019: 1,9 mld. EUR). Celkový rozpočet ôsmich spoločných podnikov, ktoré vykonávajú činnosti v oblasti výskumu a inovácií, na platby na rok 2020 predstavoval 1,5 mld. EUR (2019: 1,2 mld. EUR) a 0,8 mld. EUR v prípade F4E (2019: 0,7 mld. EUR).

19 Koncom roka 2020 zamestnávali spoločné podniky pôsobiace v rámci programu Horizont 2020 241 (dočasných a zmluvných) zamestnancov a deväť vyslaných národných expertov (2019: 229 zamestnancov a osem vyslaných národných expertov). Spoločný podnik F4E mal 433 zamestnancov (úradníkov, dočasných a zmluvných zamestnancov) a dvoch vyslaných národných expertov (2019: 437 zamestnancov a dvoch vyslaných národných expertov).

Postup udelenia absolutória

20 Harmonogram ročného postupu udeľovania absolutória je znázornený na *ilustrácii 6*.

Ilustrácia 6 – Ročný postup udeľovania absolutória

Zdroj: EDA.

Náš audit

Náš mandát a využívanie práce iných audítorov

21 V súlade s článkom 287 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sme kontrolovali účtovné závierky deviatich spoločných podnikov (SESAR, Čisté nebo, ILL, FCH, ECSEL, BBI, S2R, EuroHPC a F4E) za rozpočtový rok, ktorý sa skončil 31. decembra 2020, a zákonnosť a správnosť (súlad) príslušných transakcií.

22 V súvislosti s auditom spoľahlivosti účtovných závierok spoločných podnikov, a v súlade s článkom 70 ods. 6 a článkom 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách EÚ, sme vo svojom stanovisku vychádzali zo záverečných audítorských správ nezávislého externého audítora, s ktorým uzavreli zmluvy príslušné spoločné podniky. Pri každom spoločnom podniku sme preskúmali kvalitu práce audítorov v oblastiach, ktoré sú najviac náchylné na riziko.

23 Pri audite súladu príslušných platieb sme zohľadnili výsledky *ex post* práce vykonanej útvarom Komisie pre spoločný audit (CAS) a jeho zmluvnými externými audítorskými spoločnosťami v súvislosti s grantovými platbami v rámci 7. RP a programu Horizont 2020. Okrem toho sme zohľadnili aj výsledky auditov, ktoré útvar Komisie pre vnútorný audit (IAS) vykonal v roku 2020 v súvislosti s konkrétnymi procesmi spoločných podnikov.

Náš audítorský prístup ku grantovým platbám

24 V roku 2018 a 2019 sme preskúmali vzorku *ex post* auditov vykonaných útvarom pre spoločný audit a ním najatými externými audítormi. Pri týchto preskúmaniach sme odhalili pretrvávajúce nedostatky v kvalite auditov, ako aj metodické rozdiely⁶. Z tohto dôvodu sme v prípade auditu grantových platieb uhradených spoločnými podnikmi doplnili uistenie odvodené z *ex post* auditov o podrobný audit u prijímateľov (priame testovanie vecnej správnosti) na vzorke transakcií grantových platieb spoločných podnikov. Tieto transakcie boli vybrané náhodne (výber vzorky podľa hodnoty peňažnej jednotky) zo súboru všetkých priebežných a konečných grantových platieb

⁶ Pozri výročnú správu EDA za rok 2018, kapitolu 5 (body 5.31 – 5.34), výročnú správu EDA za rok 2019, kapitolu 4 (body 4.28 a 4.29) a výročnú správu EDA za rok 2020, kapitolu 4 (body 4.23 – 4.30).

vykonaných v roku 2020 siedmimi spoločnými podnikmi, ktoré realizujú projekty v rámci 7. RP a programu Horizont 2020⁷.

---

⁷ EuroHPC bol vylúčený, pretože v roku 2020 uskutočnil na základe svojich dohôd o grante len platby predbežného financovania.

Čo sme zistili

Výroky bez výhrad („čisté výroky“) za všetky spoločné podniky...

... k účtovným závierkam

25 K ročným účtovným závierkam všetkých spoločných podnikov sme vydali *výrok bez výhrad* (tzv. *čistý výrok*). Zastávame názor, že tieto účtovné závierky vyjadrujú verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu spoločných podnikov k 31. decembru 2020 a výsledky ich transakcií a tokov hotovosti za príslušný rozpočtový rok v súlade s ustanoveniami platných nariadení o rozpočtových pravidlách a účtovnými pravidlami, ktoré schválil účtovník Komisie.

... uvádzame však zdôraznenie skutočnosti v súvislosti s príspevkom EÚ na projekt ITER

26 Spoločný podnik F4E v účtovnej závierke za rok 2020 výrazne zlepšil kvalitu informácií, a to tým, že uviedol odhad (v hodnotách za rok 2020) celkových nákladov na splnenie svojich záväzkov v súvislosti s projektom ITER v eurách, a nie v kreditoch ITER, vo výške 17,97 mld. EUR. V bode obsahujúcom zdôraznenie skutočnosti upozorňujeme na skutočnosť, že akékoľvek zmeny kľúčových predpokladov týkajúcich sa odhadu rizikovej expozície⁸ by mohli viesť k významnému zvýšeniu nákladov a/alebo ďalším oneskoreniam pri realizácii projektu ITER⁹.

... k príjmom zaznamenaným v účtovných závierkach spoločných podnikov

27 V prípade všetkých spoločných podnikov sme vydali *výrok bez výhrad* (tzv. *čistý výrok*) k zákonnosti a správnosti príjmov zaznamenaných v ročnej účtovnej závierke

---

⁸ Riziková expozícia je odhadovanou hodnotou dosahu rizika (rizík) vynásobenou pravdepodobnosťou rizika spojeného s danou činnosťou.

⁹ Zdôraznením skutočnosti upozorňujeme na záležitosť, ktorá síce nie je v účtovnej závierke významne skreslená, je však natoľko dôležitá, že je nevyhnutné ju uviesť pre pochopenie účtovnej závierky používateľmi.

za rok končiaci sa 31. decembra 2020. Zastávame názor, že transakcie boli zo všetkých významných hľadísk zákonne a správne.

... k platbám zaznamenaným v účtových závierkach spoločných podnikov

28 V prípade všetkých spoločných podnikov sme vydali *výrok bez výhrad (tzv. čistý výrok)* k zákonnosti a správnosti platieb zaznamenaných v ročnej účtovnej závierke za rok končiaci sa 31. decembra 2020. Zastávame názor, že transakcie boli zo všetkých významných hľadísk zákonne a správne.

... no v pripomienkach reagujeme na niekoľko oblastí, ktoré je potrebné zlepšiť

29 Bez toho, aby boli spochybnené naše stanoviská, upozornili sme aj na rôzne záležitosti, ktoré je potrebné zlepšiť v oblasti rozpočtového a finančného riadenia, nepeňažných príspevkov, rámca vnútornej kontroly a monitorovania grantových platieb, ľudských zdrojov, postupov obstarávania a správneho finančného riadenia.

Opakujúce sa nedostatky v ročnom plánovaní platieb

30 V prípade EuroHPC sa na základe zmlúv na obstaranie superpočítačov a dohôd o grante uhradili podstatne nižšie platby predbežného financovania, ako sa plánovalo, čo viedlo k nízkej miere plnenia rozpočtu na operačné platby vo výške približne 23 %. ECSEL znovu aktivoval 57,2 mil. EUR nevyužitých platobných rozpočtových prostriedkov v operačnom rozpočte na činnosti programu Horizont 2020, z ktorých pred použitím prostriedkov na daný rok mohol využiť len 70 %. Podobne spoločný podnik Čisté nebo nevyužil opätovne aktivovaný rozpočet na operačné platby na projekty programu Horizont 2020 vo výške približne 13 mil. EUR pred tým, ako použil platobné rozpočtové prostriedky na daný rok.

Spoločné podniky takmer v plnej miere zrealizovali činnosti v rámci 7. RP a TEN-T, ale pri vykonávaní programu Horizont 2020 čelia problémom

31 Na konci roku 2020, ktorý je siedmym rokom desaťročného životného cyklu spoločných podnikov, vykazovali spoločné podniky rôznu mieru plnenia cieľov stanovených v ich príslušných zakladajúcich nariadeniach pre činnosti programu Horizont 2020 (VFR 2014 – 2020). Čiastočne to možno zdôvodniť rôznymi oblasťami výskumu, v ktorých každý spoločný podnik pôsobí. Napríklad projekty spoločného

podniku IIL trvajú dlho, čo je dané povahou jeho výskumu a značnou veľkosťou medzinárodných konzorcií, ktoré ich realizujú. Okrem toho existuje riziko, že úroveň administratívnych zdrojov potrebných na včasné riadenie týchto finančných prostriedkov nemusí byť dostatočná vzhľadom na rastúci počet projektov programov viacročného finančného rámca, ktoré sa realizujú súčasne. EuroHPC, pre ktorý bol rok 2020 druhým rokom fungovania, stále nemal spoľahlivé postupy na validáciu a osvedčovanie nepeňažných príspevkov deklarovaných jej súkromnými členmi a zúčastnenými štátmi.

32 *Tabuľka 1* obsahuje prehľad príspevkov členov na činnosti týchto spoločných podnikov v rámci programu Horizont 2020 na konci roka 2020. Do konca roka 2020 tieto spoločné podniky splnili v priemere 62 % cieľov týkajúcich sa príspevkov svojich členov (vrátane ICAA) a 54 % bez ICAA.

Tabuľka 1 – Horizont 2020 – príspevky členov (v mil. EUR)

Príspevky členov (podľa zakladajúceho nariadenia a právnych rozhodnutí)					Príspevky členov (k 31. 12. 2020)						
EÚ	IKOP a peňažné príspevky ostatných členov (1)	IKAA iných členov (2)	Spolu	Spoločné podniky v rámci programu Horizont 2020	EÚ	Validované IKOP	Vykázané, nevalidované IKOP	IKAA	Spolu	Miera plnenia s IKAA	Miera plnenia bez IKAA
585,0	1 000,0	Nevzťahuje sa	1 585,0	SESAR 2020	441,6	358,3	93,2	Nevzťahuje sa	893,1	56 %	56 %
1 755,0	1 228,5	965,3	3 948,8	Čisté nebo 2	1 451,0	604,4	136,3	1 144,2	3 335,9	84 %	73 %
1 638,0	1 638,0	Nevzťahuje sa	3 276,0	IIL 2	643,2	380,0	263,0	Nevzťahuje sa	1 286,2	39 %	39 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH 2	498,6	20,6	35,0	1 095,0	1 649,2	158 %	73 %
1 185,0	2 827,5	Nevzťahuje sa	4 012,5	ECSEL	944,9	574,6	896,5	Nevzťahuje sa	2 416,0	60 %	60 %
835,0	504,6	2 234,7	3 574,3	BBI	603,2	57,8	53,7	929,2	1 643,9	46 %	53 %
398,0	350,0	120,0	868,0	S2R	297,7	131,1	93,1	204,8	726,7	84 %	70 %
536,0	908,0	Nevzťahuje sa	1 444,0	EuroHPC	190,9	28,9	0,0	Nevzťahuje sa	219,8	15 %	15 %
7 597,0	8 551,6	3 605,0	19 753,5	Spolu	5 071,1	2 155,7	1 570,8	3 373,2	12 170,8	62 %	54 %

(1) Nepeňažné príspevky na prevádzkové činnosti spoločného podniku

(2) Nepeňažné príspevky na ďalšie činnosti mimo plánu práce spoločného podniku

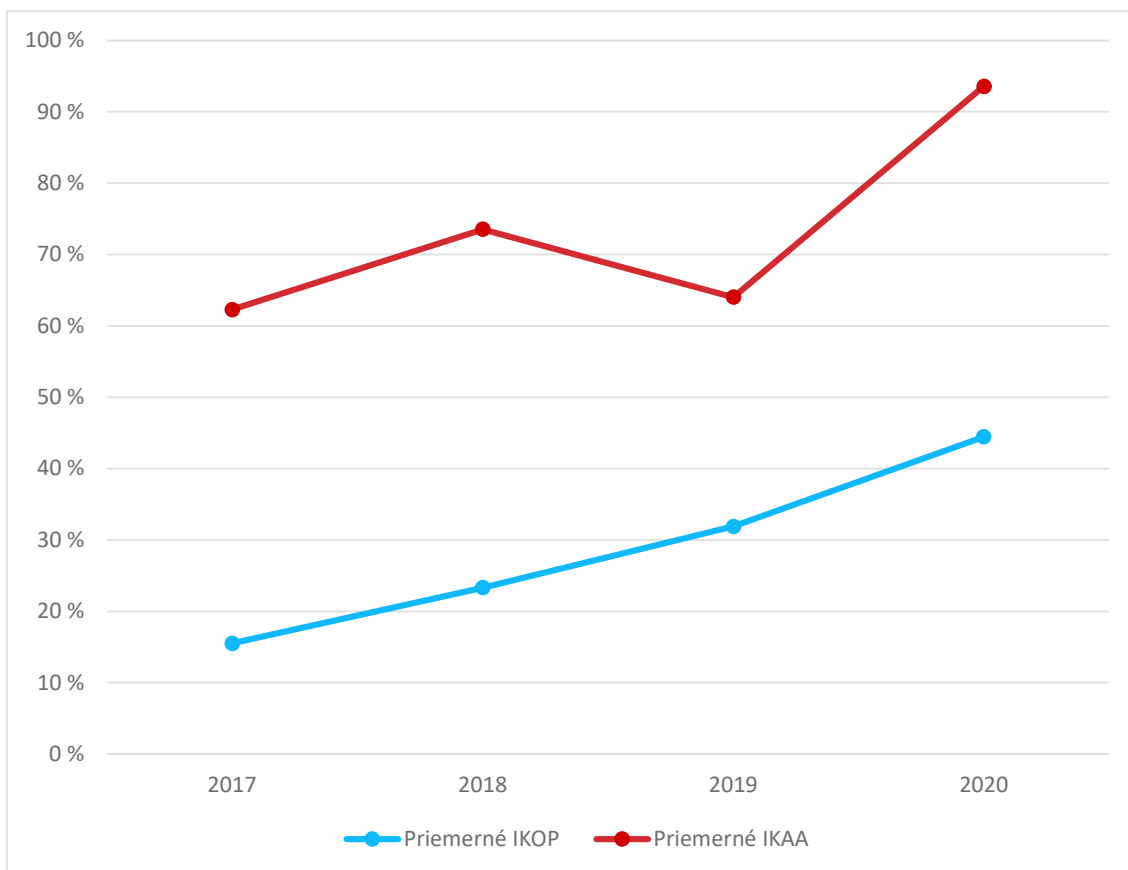
Zdroj: Údaje poskytnuté spoločnými podnikmi.

Členovia zo súkromného sektora prispievajú výrazne viac na ďalšie činnosti nad rámec pracovných programov spoločných podnikov

33 Súkromní členovia musia poskytovať rôzne druhy nepeňažných príspevkov spoločným podnikom vykonávajúcim činnosti programu Horizont 2020 (pozri bod 17).

34 Na *ilustrácii 7* je znázornený vývoj priemerných nepeňažných príspevkov súkromných členov za obdobie 2017 až 2020. Napriek značnému nárastu a dôležitosti nepeňažných príspevkov na ďalšie činnosti (IKAA), nie je povinné zverejňovať ich v ročnej účtovnej závierke, a náš audit sa preto na ne nevzťahuje¹⁰. Vzniká tak riziko, že IKAA nebudú úplne v súlade s cieľmi spoločného podniku. Toto riziko však zmierňujú certifikačné procesy spoločných podnikov pre IKAA.

Ilustrácia 7 – Vývoj nepeňažných príspevkov členov zo súkromného sektora

Zdroj: EDA na základe údajov spoločných podnikov.

¹⁰ Článok 4 ods. 4 príslušných zakladajúcich nariadení spoločných podnikov.

Spoločné podniky narážajú na vážne prekážky pri získavaní peňažných príspevkov členov zo súkromného sektora na svoje prevádzkové náklady

35 Avšak pokiaľ ide o spoločný podnik BBI, celkový nepeňažný príspevok členov zastupujúcich priemysel na ďalšie činnosti dosiahol podľa odhadu z konca roku 2020 len približne polovicu z minimálneho cieľa stanoveného v zakladajúcom nariadení spoločného podniku. Okrem toho napriek tomu, že bolo jeho zakladajúce nariadenie osobitne zmenené v roku 2018 tak, aby umožnilo členom zastupujúcim priemysel poskytovať peňažné príspevky na úrovni projektov, a to aspoň vo výške 182,5 mil. EUR, títo členovia neposkytli v roku 2020 žiadne ďalšie peňažné príspevky na prevádzkové náklady. Svedčí to o tom, že spoločný podnik sa pri výbere týchto príspevkov od súkromných členov stretáva so značnými prekážkami a že minimálny cieľ nebude do konca programu Horizont 2020 dosiahnutý. Komisia (GR RTD) preto znížila svoje peňažné príspevky spoločnému podniku o 140 mil. EUR. Toto výrazné zníženie príspevkov členov predstavovalo riziko pre plnenie agendy spoločného podniku v oblasti výskumu a inovácií v rámci programu Horizont 2020.

Členovia sa už zaviazali poskytnúť príspevky na vykonanie približne 77 % agendy spoločných podnikov v oblasti výskumu a inovácií v programe Horizont 2020

36 Ako sa uvádza v *tabuľke 2*, do konca roka 2020 spoločné podniky už udelili a/alebo podpísali grantové zákazky, ktoré tvorili (v priemere) 88 % maximálneho peňažného príspevku, ktorý bol k dispozícii na spolufinancovanie ich činností v rámci programu Horizont 2020. Ostatní členovia sa zároveň zaviazali poskytnúť nepeňažné príspevky na tieto projekty, ktoré tvoria (v priemere) 68 % ich cieľov IKOP a operačných peňažných príspevkov stanovených v príslušných zakladajúcich nariadeniach spoločných podnikov. Výsledkom na konci roku 2020 bola odhadovaná priemerná miera vykonania agendy spoločných podnikov v oblasti výskumu a vývoja v programe Horizont 2020 na úrovni 77 %.

Tabuľka 2 – Horizont 2020 – viazané príspevky členov na konci roku 2020 (v mil. EUR)

Príspevky členov na prevádzkové náklady (podľa zakladajúceho nariadenia a právnych rozhodnutí)				Udelené a/alebo podpísané dohody o grante a zákazky (k 31. 12. 2020)					
EÚ	IKOP a peňažné príspevky ostatných členov	Spolu	Spoločné podniky v rámci programu Horizont 2020	Viazané spolufinan- covanie EÚ	%	IKOP a peňažné príspevky ostatných členov (odhad)	%	Spolu	Miera plnenia programu
555,8	950,0	1 505,8	SESAR 2020	548,2	99 %	573,7	60 %	1 121,9	75 %
1 716,0	1 189,6	2 905,6	Čisté nebo 2	1 554,9	91 %	717,6	60 %	2 272,5	78 %
1 595,4	1 595,4	3 190,8	IIL 2	1 273,7	80 %	1 276,5	80 %	2 550,2	80 %
646,0	76,0	722,0	FCH 2	617,2	96 %	158,6	209 %	775,8	107 %
1 169,7	2 787,5	3 957,2	ECSEL (1)	1 000,3	86 %	1 943,2	70 %	2 943,5	74 %
815,8	475,3	1 291,1	BBI (2)	717,6	88 %	251,2	53 %	968,8	75 %
384,5	336,5	721,0	S2R	379,6	99 %	354,0	105 %	733,6	102 %
426,0	796,0	1 222,0	EuroHPC (1)	331,4	78 %	272,9	34 %	604,3	49 %
7 309,2	8 206,3	15 515,5	Spolu	6 422,9	88 %	5 547,7	68 %	11 970,6	77 %

(1) Príspevky ostatných členov zahŕňajú príspevky zúčastnených štátov

(2) Ciele pre IKOP dohodnuté v ročných pracovných plánoch spoločného podniku a znížené operačné peňažné príspevky.

Zdroj: Údaje poskytnuté spoločnými podnikmi.

Vnútorne kontroly grantových platieb boli vo všeobecnosti účinné

37 Spoločné podniky zaviedli spoľahlivé postupy *ex ante* kontroly založené na finančných a prevádzkových administratívnych previerkach. S výnimkou spoločného podniku EuroHPC, spoločné podniky v roku 2020 plne zaviedli rámec vnútornej kontroly Komisie, založený na 17 zásadách vnútornej kontroly. Tieto spoločné podniky vypracovali pre všetky zásady vnútornej kontroly relevantné ukazovatele, vykonali ročné sebahodnotenia a zlepšili monitorovanie účinnosti svojich kontrolných činností. Zavedený rámec vnútornej kontroly však predstavuje nepretržitý proces, ktorého kvalita závisí od neustáleho zlepšovania kľúčových kontrolných ukazovateľov a každoročného sebahodnotenia spoločných podnikov.

38 V roku 2020 konečné grantové platby v rámci 7. RP stále uhradili len tri spoločné podniky (IIL, FCH a ECSEL). Spoločné podniky IIL a FCH na základe výsledkov *ex post* auditov na konci roka 2020 vykázali zvyškovú chybovosť pod 2 % prahom významnosti. Pokiaľ ide o spoločný podnik ECSEL, značné rozdiely v metodikách a postupoch vnútroštátnych finančných orgánov zúčastnených štátov neumožňujú vypočítať jednotnú zvyškovú chybovosť v platbách v 7. RP. Preto sme pri týchto platbách uplatnili zvyškovú chybovosť, ktorú stanovilo GR RTD pre celý 7. RP a ktorá na konci roka 2020 predstavovala 3,51 %. Vzhľadom na nízky podiel platieb v rámci 7. RP v roku 2020 (približne 8,6 %) sa teda zvyšková chybovosť za celkové operačné platby spoločného podniku ECSEL v roku 2020 považuje za nižšiu ako prah významnosti.

39 Pokiaľ ide o grantové platby v rámci programu Horizont 2020, všetky spoločné podniky realizujúce projekty v rámci programu Horizont 2020 vykázali na základe výsledkov *ex post* auditov na konci roka 2020 zvyškovú chybovosť nepresahujúcu 2 % prah významnosti.

Pri audite grantových platieb z roku 2020 u prijímateľov sme zistili pretrvávajúce systémové chyby v deklarovanych osobných nákladoch

40 Pokiaľ ide o zákonnosť a správnosť príslušných grantových platobných transakcií spoločných podnikov, z výsledkov nášho auditu vyplýva, že hlavným zdrojom chýb sú osobné náklady a že malé a stredné podniky (MSP) sú na chyby náchylnejšie ako iní prijímatelia. Ďalšie zefektívnenie pravidiel programu Horizont 2020 týkajúcich sa deklarovania osobných nákladov a zníženie právnej neistoty častejším využívaním zjednodušeného vykazovania nákladov je podmienkou toho, aby sa v budúcich rámcových programoch v oblasti výskumu stabilizovala chybovosť pod úrovňou významnosti.

41 Hlavnými zdrojmi chýb zistených v grantových platbách za rok 2020 sú:

- použitie nesprávnej metódy výpočtu deklarováných osobných nákladov,
- použitie hodinových sadzieb, ktoré neboli založené na skončenom rozpočtovom roku,
- nedodržanie stropov pre počet hodín odpracovaných na projekte,
- neodôvodnená oprava už deklarováných a schválených osobných nákladov v nasledujúcom období vykazovania,
- náklady, ktoré nie sú priamo pripísateľné projektu, deklarované ako iné priame náklady,
- nákupy od iného prijímateľa, ktorý bol členom konzorcia, deklarované ako iné priame náklady,
- použitie nesprávneho výmenného kurzu na prepočet deklarováných nákladov na eurá.

Nedostatky v miestnej IT aplikácii spoločného podniku F4E na správu zmlúv

42 V marci 2020 sa v reakcii na pandémie COVID-19 rozšírilo používanie miestnej IT aplikácie spoločného podniku F4E na správu zmlúv (DACC) – ktorá sa dovtedy používala len na správu dodatkov k zmlúvam – aj na správu nových zmlúv. Hoci toto opatrenie umožnilo spoločnému podniku F4E zachovať kontinuitu činnosti, spoločný podnik F4E úplne nezosúladiť svoje miestne IT aplikácie s internými procesmi týkajúcimi sa delegovania právomocí. Spoločný podnik F4E síce prijal zmierňujúce opatrenia na riešenie situácie, stále je však potrebné vyriešiť významné nedostatky, napríklad správne používanie účtov s virtuálnou identitou a správne uplatňovanie práv a delegovania právomocí schvaľovať právne záväzky. A navyše od zavedenia systému DACC nebol účtovný systém F4E validovaný.

Nedostatok stálych zamestnancov v spoločných podnikoch

43 Nedostatok stálych zamestnancov v spoločných podnikoch vedie k zvýšenému využívaniu dočasných agentúrnych zamestnancov alebo zmluvnému internému zabezpečovaniu pracovníkov. S tým sú spojené určité riziká, napríklad v súvislosti s udrжанím kľúčových kompetencií, nejasným vyvodzovaním zodpovednosti a nízkou

efektívnosťou zamestnancov, ktoré môžu mať negatívny vplyv na celkovú výkonnosť spoločného podniku. Spoločný podnik Čisté nebo napríklad výrazne zvýšil využívanie dočasných agentúrnych zamestnancov z 8 % v roku 2017 na 24 % v roku 2020 v prípade úloh trvalej povahy (napr. asistent právnej služby, sekretárska podpora, komunikačný asistent a asistent projektového úradníka). Veľký počet zmluvných zamestnancov zvyčajne výrazne zvyšuje mieru fluktuácie zamestnancov spoločného podniku a ešte viac destabilizuje situáciu v oblasti ľudských zdrojov.

44 Spoločný podnik EuroHPC sa v prvom roku fungovania sústredil najmä na prevádzkové procesy a úlohy. Vzhľadom na to, že potreba kľúčových administratívnych zamestnancov sa ešte nevyriešila, vznikajú riziká v podobe nedostatkov vo finančnom, v rozpočtovom a personálnom riadení, ako aj v postupoch vnútornej kontroly, ktoré sa vzťahujú na operačné platby a nepeňažné príspevky. Navyše vysoký podiel zmluvných zamestnancov (74 %) môže v blízkej budúcnosti viesť k značnej fluktuácii, čo ešte viac zvyšuje riziká z hľadiska systémov riadenia.

Využitie verejnej súťaže v situácii znalostnej výhody

45 V situácii znalostnej výhody by spoločné podniky mali uskutočniť predbežný prieskum trhu o cene a vopred konzultovať s ostatnými spoločnosťami pôsobiacimi na trhu, čo im umožní vykonať lepší odhad ceny a stanoviť najlepší pomer medzi cenou a kvalitou. Napríklad v roku 2020 vyhlásil spoločný podnik FCH verejnú súťaž na uzavretie rámcovej zmluvy na realizáciu tretej fázy projektu na vytvorenie certifikačného systému H2. Jediným uchádzačom, ktorý predložil ponuku, bolo konzorcium, ktoré už zrealizovalo prvé dve fázy projektu a malo teda znalostnú výhodu, pričom jeho finančná ponuka sa približovala maximálnej odhadovanej hodnote zákazky stanovenej v špecifikáciách.

Spoločné podniky nevyužívajú v plnej miere nástroj Komisie na elektronické obstarávanie a F4E vytvoril vlastný portál

46 V nariadení o rozpočtových pravidlách sa vyžaduje, aby všetky inštitúcie a orgány EÚ vrátane spoločných podnikov navrhli a zaviedli nástroje na predkladanie, uchovávanie a spracúvanie údajov poskytnutých v rámci postupov udeľovania zákazky a aby na tento účel zaviedli pre účastníkov tzv. jednotnú oblasť výmeny elektronických údajov. Z tohto dôvodu Komisia pracuje na vývoji riešenia elektronického obstarávania (*eProcurement*) s integrovaným portálom pre financovanie a verejné súťaže (*Funding and Tenders*) a portálom *TED eTendering*, na ktorom budú verejne prístupné všetky uverejnené verejné súťaže. Nástroj *eProcurement* už podporuje verejné a užšie

postupy (vrátane zrýchlených), obstarávania so strednou a s nízkou hodnotou a mimoriadne rokovacie konania pre inštitúcie a orgány EÚ vrátane spoločných podnikov.

47 Spoločné podniky Čisté nebo, FCH a S2R využili *eProcurement* na verejné postupy obstarávania v roku 2020, IIL a SESAR ich začal používať začiatkom roku 2021. BBI a ECSEL však neplánujú používať všetky moduly platformy z dôvodu nízkeho počtu postupov obstarávania s vysokou hodnotou. Spoločný podnik F4E používa vlastný nástroj elektronického obstarávania, ktorý nie je úplne synchronizovaný s nástrojom *eProcurement*, ktorý prevádzkuje Komisia. Ak sa bude nástroj spoločného podniku F4E v budúcnosti zdokonaľovať, mohlo by to viesť k zbytočnej duplikácii vývojových snáh a investícií Komisie.

Spoločné podniky využili synergie na prekonanie krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 v roku 2020

48 V roku 2020 sme analyzovali opatrenia, ktoré spoločné podniky prijali na zachovanie kontinuity činností počas pandémie COVID-19, a možný vplyv pandémie na poskytovanie služieb.

Spoločné podniky úzko spolupracovali s cieľom zabezpečiť kontinuitu činností v kontexte pandémie COVID-19

49 Spoločné podniky so sídlom v Bruseli (SESAR, Čisté nebo, IIL, FCH, ECSEL, BBI a S2R) z veľkej časti prekonali vplyv pandémie COVID-19, a to aj napriek ich malej veľkosti a obmedzeným zdrojom, vďaka úzkej spolupráci na spoločnej pripravenosti na začiatku pandémie v marci 2020.

50 Keďže spoločné podniky Čisté nebo, IIL, FCH, ECSEL, BBI a S2R majú sídlo v tej istej budove, v januári 2019 prijali spoločný plán na zabezpečenie kontinuity činnosti vrátane spoločného plánu obnovy po havárii IT, ktorý bol otestovaný v januári a aktualizovaný vo februári 2020. Spoločný podnik SESAR prijal dokument týkajúci sa riadenia kontinuity činnosti v roku 2016 a F4E v roku 2017 a aktualizovali ich v roku 2019.

51 Testy spoločného plánu obnovy po havárii IT boli zamerané na:

- dostupnosť miesta pre záložné pracovisko a prístup k nemu,

- o dostupnosť IT infraštruktúry (hardvér a softvér),
- o funkčnosť účtov EU Login a prístup na diaľku k aplikáciám.

Výsledky testov boli analyzované a pre zistené chyby boli vypracované riešenia.

52 Spoločný podnik F4E vykonal podobné testy v marci 2020 a práca na diaľku sa od začiatku pandémie stala pravidlom vo všetkých lokalitách spoločného podniku F4E (Barcelona, Cadarache a Garching). Vďaka tomu mali všetky spoločné podniky pred vypuknutím pandémie COVID-19 aktuálne a formálne schválené plány na zabezpečenie kontinuity činnosti.

Spoločné podniky koordinovali svoje zmierňujúce opatrenia a zabezpečili riadenie

53 Riaditelia spoločných podnikov so sídlom v Bruseli diskutovali na týždennej báze o dôsledkoch pandémie, rizikách pre operácie a spoločnom prístupe k ich zmierňovaniu. Podobné porady organizovali aj vedúci administratívnych oddelení a útvarov pre vnútorný audit. Spoločné podniky začali v máji 2020 spoločné obstarávanie ochranných prostriedkov pod vedením IIL v záujme zaistenia bezpečnosti svojich zamestnancov, keď bolo potrebné, aby pracovali v kanceláriách.

54 Správne rady spoločných podnikov sa nakoniec rýchlo prispôbili pandémie COVID-19 tak, že porady organizovali na diaľku a v roku 2020 udržali podobné tempo prijímania rozhodnutí ako v roku 2019. Počet zasadnutí správnej rady zostal v roku 2020 stabilný na čísle 27 (2019: 25) a správna rada prijala v roku 2020 110 rozhodnutí (2019: 108).

Spoločné podniky splnili svoju povinnosť poskytnúť zamestnancom náležitú starostlivosť

55 S cieľom poskytnúť zamestnancom primeranú podporu, pokiaľ ide o to, ako čo najlepšie zvládnuť nové výzvy spôsobené pandemiou COVID-19, spoločné podniky so sídlom v Bruseli zaviedli program odbornej prípravy v oblasti dobrých podmienok a odolnosti. V októbri 2020 sa zamestnanci všetkých spoločných podnikov so sídlom v Bruseli zúčastnili na kurze s názvom Zvládanie situácie v čase COVID-u (*Coping in a time of COVID*), ktorú inicioval SESAR a sprostredkoval certifikovaný profesionálny inštruktor. Súčasťou kurzu boli aktivity v menších skupinách v oddelených virtuálnych triedach, kde si mohli účastníci vymieňať názory na pracovné podmienky. Riaditelia spoločných podnikov okrem toho organizovali pravidelné online stretnutia, ktoré

zahŕňali aj možnosť kladenia otázok zamestnancami. Pravidelnosť online schôdzí sa v jednotlivých spoločných podnikoch líšila v závislosti od intenzity pandémie a konali sa raz týždenne až raz za mesiac.

56 S cieľom získať spätnú väzbu od zamestnancov o pracovných podmienkach počas pandémie COVID-19 päť spoločných podnikov (SESAR, Čisté nebo, IIL, ECSEL a BBI) uskutočnilo v období od apríla do novembra 2020 prieskumy medzi zamestnancami. Prieskumy boli zamerané predovšetkým na dva aspekty: pracovné podmienky, ako je dostupnosť a fungovanie IT vybavenia a podpora zo strany vedenia, a osobné skúsenosti z dôvodu obmedzenia pohybu (napr. miera interakcie s kolegami, úroveň stresu v dôsledku zmeny pracovného zaťaženia atď.). Z výsledkov prieskumov vyplynulo, že väčšina zamestnancov spoločných podnikov bola spokojná s vedením a podporou, ktorú poskytol manažment, a v súvislosti s IT nemala žiadne významné problémy, pričom účinnosť kontinuity činností hodnotila ako vysokú.

... čo počas krízy prispelo k stabilnej situácii v oblasti ľudských zdrojov

57 Pandémia COVID-19 nemala merateľný vplyv na počet zamestnancov ani na mieru voľných pracovných miest v spoločných podnikoch. Spoločné podniky so sídlom v Bruseli v súčasnosti postupujú podľa akčného plánu Komisie týkajúceho sa postupného návratu na pracovisko.

Aj napriek pandémie COVID-19 spoločné podniky zabezpečili udelenie grantov...

58 Napriek zložitej situácii zostali rozpočtové záväzky spoločných podnikov v rámci programu Horizont 2020 na dohody o grante v roku 2020 stabilné na úrovni 889,2 mil. EUR (2019: 855,6 mil. EUR). Pokiaľ ide o spoločný podnik F4E, činnosti prevádzkového obstarávania prebiehali naďalej podobným tempom a jeho rozpočtové záväzky na operačné zmluvy sa zvýšili zo 670,5 mil. EUR v roku 2019 na 826,1 mil. EUR v roku 2020.

59 IIL významne prispel k spoločnej európskej reakcii na pandémiu COVID-19, ktorú koordinovala Komisia. Spoločný podnik prerozdelením 45 mil. EUR zo svojho rozpočtu na rok 2020 na zrýchlenie výzvy na predloženie návrhov zverejnenú v marci 2020 a zameranú na vývoj liečby a diagnostiky v boji proti infekciám spôsobených koronavírusom. Dodatočné finančné prostriedky z programu Horizont 2020 od Komisie zvýšili sumu vo výzve na 72 mil. EUR. Viac ako 140 doručených návrhov bolo vyhodnotených na diaľku a v rekordnom čase po tom, ako bol výrazne upravený

postup spoločného podniku na vyhodnocovanie ponúk. Osem projektov (tri týkajúce sa liečby a päť týkajúcich sa diagnostiky), ktoré zmobilizovali viac než 115 mil. EUR, bolo vybraných a uzavreli sa k nim dohody o grante, a ich realizácia sa začala pred letom v roku 2020.

60 Okrem toho pokiaľ ide o spoločné podniky vykonávajúce opatrenia v rámci programu Horizont 2020, priemerný čas potrebný na udelenie grantu, čo je obdobie od konečného termínu na predloženie návrhov do podpísania dohôd o grante, zostal v roku 2020 stabilný v dĺžke 220 dní (2019: 221 dní)¹¹. To bolo výrazne menej ako maximálna povolená lehota osem mesiacov alebo približne 240 dní, stanovená v pravidlách účasti na programe Horizont 2020. Tento výkon možno vysvetliť najmä značným úsilím spoločných podnikov včas zaviesť vhodné postupy na vyhodnotenie návrhov externými expertmi na diaľku.

... aj platby prijímateľom

61 V roku 2020 si spoločné podniky zapojené do programu Horizont 2020 a spoločný podnik F4E udržali podobnú dynamiku úrovne platieb na prevádzkové činnosti, aká bola v posledných štyroch rokoch. V prípade spoločných podnikov v programe Horizont 2020 sa celkové platby na prevádzkové činnosti znížili len mierne z 847,1 mil. EUR v roku 2019 na 827,8 mil. EUR v roku 2020. V prípade spoločného podniku F4E sa operačné platby na zmluvy zvýšili zo 681,3 mil. EUR v roku 2019 na 741,1 mil. EUR v roku 2020.

62 Napriek problémom s udržaním procesov vnútornej kontroly v podmienkach práce na diaľku, najmä v prípade operačných priebežných a konečných grantových platieb a komplexných zmluvných platieb, sa počet oneskorených platieb znížil z priemerných 8 % v roku 2019 na priemerne 6 % v roku 2020.

Činnosti spoločného podniku F4E v rámci projektu ITER sa oneskorili

63 Spoločný podnik F4E uviedol, že mnohí z jeho dodávateľov boli zasiahnutí pandémiou COVID-19 a súvisiacimi obmedzeniami. Odhadol, že pandémia do konca roka 2020 spôsobila pri niektorých dodávkach oneskorenie až o štyri mesiace, čo viedlo

---

¹¹ V údajoch sú zohľadnené všetky výzvy spoločných podnikov programu Horizont 2020 na predkladanie návrhov uverejnené v roku N – 1 s príslušnými dohodami o grante podpísanými v roku N.

k zvýšeniu celkových nákladov na produkty, ktorými má F4E prispieť k projektu ITER, o približne 47 mil. EUR (v hodnotách z roku 2008).

64 Komisia uskutočnila v októbri 2020 online prieskum, prostredníctvom ktorého sa snažila pochopiť dôsledky pandémie COVID-19 na spoločnosti zapojené do projektu ITER. Pandémia mala negatívny vplyv na dve tretiny respondentov, napríklad v podobe oneskorení (70 %) a pokles dopytu s negatívnymi finančnými dôsledkami (50 %). Na druhej strane 31 % respondentov uviedlo, že vďaka zapojeniu do projektu ITER bola ich spoločnosť odolnejšia voči dôsledkom krízy.

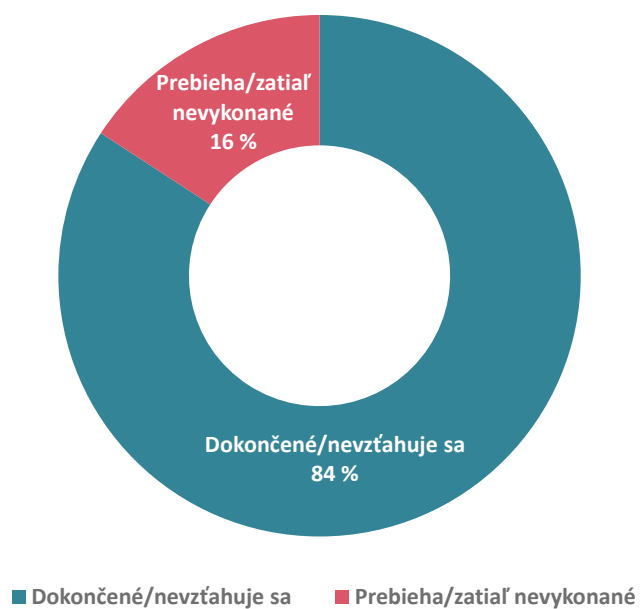
Kontrola prijatia opatrení na základe audítorských zistení z predchádzajúcich rokov

65 Vo väčšine prípadov prijali spoločné podniky nápravné opatrenia v nadväznosti na pripomienky a poznámky uvedené v našich špecifických ročných správach z predchádzajúcich rokov. Z *ilustrácie 8* vyplýva, že k 19 pripomienkam, ktoré neboli na konci roku 2019 vyriešené, boli v roku 2020 prijaté nápravné opatrenia, takže opatrenia k 16 pripomienkam (84 %) boli dokončené a riešenie troch pripomienok (16 %) na konci roku 2020 ešte stále prebiehalo alebo sa k nim neprijali žiadne opatrenia¹².

---

¹² Poznámka: V prípade spoločných podnikov SESAR, Čisté nebo, IIL, FCH, ECSEL a S2R boli všetky pripomienky z predchádzajúcich rokov dokončené, pretože spoločné podniky prijali nápravné opatrenia v priebehu auditu za rok 2020. V prípade spoločného podniku EuroHPC bol rok 2020 prvým rokom auditu.

Ilustrácia 8 – Opatrenia spoločných podnikov na riešenie pripomienok z predchádzajúcich rokov

Zdroj: EDA.

Iné audity a preskúmania súvisiace so spoločnými podnikmi

66 Okrem výročnej audítorskej správy týkajúcej sa ročných účtovných závierok spoločných podnikov sme v priebehu roka 2020 vydali aj osobitné audítorské správy a preskúmania, ktoré sa týkali spoločných podnikov (pozri *ilustráciu 9*).

Ilustrácia 9 – Výsledky auditov vyplývajúce z iných produktov týkajúcich sa spoločných podnikov, ktoré nedávno vydal EDA

Preskúmanie EDA č. 1/2021:

Prvotný príspevok EÚ k reakcii na ochorenie COVID-19 v oblasti verejného zdravia

Svetová zdravotnícka organizácia označila COVID-19 za pandémiu 11. marca 2020. V Zmluve o fungovaní Európskej únie sa EÚ poveruje len podpornou a koordinačnou úlohou v oblasti verejného zdravia, za ktoré nesú v prvom rade zodpovednosť členské štáty.

Preskúmali sme počiatočnú reakciu EÚ na pandémiu, opatrenia EÚ prijaté od 3. januára do 30. júna 2020 so zameraním na využitie rámca EÚ na riešenie cezhraničných ohrození zdravia, dodatočné opatrenia EÚ prijaté na podporu poskytovania dodávok zdravotníckeho ochranného vybavenia, a podporu EÚ na vývoji testov a vakcín proti ochoreniu COVID-19.

Komisia podporovala výmenu informácií medzi členskými štátmi a opatrenia ako výskum ochorenia COVID-19 a predbežné dohody o nákupe vakcín. Ďalej spoločný podnik pre iniciatívu pre inovačné lieky (IIL) uverejnil výzvu týkajúcu sa liečby ochorenia spôsobeného koronavírusom a testovania.

Upozornili sme na niektoré výzvy, ktorým EÚ čelila pri podpore reakcie členských štátov na COVID-19, ako napríklad vytvorenie vhodného rámca pre cezhraničné ohrozenia zdravia, uľahčenie poskytovania primeraných zásob a podpora vývoja vakcín.

Podrobné informácie o záveroch z auditu, súvisiacich odporúčaniach a odpovedí kontrolovaného orgánu možno nájsť na webovom sídle EDA eca.europa.eu.

Zdroj: EDA.

Osobitná správa EDA č. 19/2020:

Digitalizácia európskeho priemyslu: ambiciózná iniciatíva, ktorej úspech závisí od pokračujúceho záväzku EÚ, vlád a podnikov

Hoci digitálna transformácia je pre mnohé podniky v EÚ zásadne dôležitá na to, aby zostali konkurencieschopné, nevyužívajú v plnej miere moderné technológie na inovácie. V tejto súvislosti Komisia v roku 2016 spustila iniciatívu digitalizácie európskeho priemyslu zameranú na posilnenie konkurencieschopnosti EÚ v oblasti digitálnych technológií.

Skúmali sme, do akej miery sa EÚ darilo účinne podporovať vnútroštátne stratégie v oblasti digitalizácie priemyslu a centier digitálnych inovácií, ako aj to, či Komisia a členské štáty túto stratégiu implementovali účinne.

Zistili sme, že stratégia Komisie na podporu digitalizácie stojí na pevných základoch a má podporu členských štátov, ale neobsahuje informácie o predpokladaných účinkoch, ukazovateľoch výsledkov a cieľových hodnotách. To Komisii a členským štátom sťažuje riadenie činností a maximalizáciu vplyvu, a členské štáty neboli podnecované k tomu, aby na túto iniciatívu vyčlenili finančné prostriedky z fondov EŠIF.

Odporúčame, aby Komisia spolu s členskými štátmi poskytla členským štátom podporu pri identifikácii medzier vo financovaní, zlepšovaní monitorovania a prijímaní ďalších opatrení na dosiahnutie primeranej úrovne širokopásmového pripojenia.

Podrobné informácie o záveroch z auditu, súvisiacich odporúčaniach a odpovedí kontrolovaného orgánu možno nájsť na webovom sídle EDA eca.europa.eu.

Osobitná správa EDA č. 2/2020:

Nástroj pre MSP v praxi: účinný a inovačný program, ktorý stojí pred výzvami

Nástroj pre MSP bol zriadený na základe rámcového programu pre výskum Horizont 2020 na podporu inovácie v malých a stredných podnikoch (MSP). Cieľom nástroja je rozvinúť a zúžitkovať inovačný potenciál MSP vyplnením medzery vo financovaní vysoko rizikových projektov v ranej fáze a zvýšením komercializácie výsledkov výskumu v súkromnom sektore. Je zameraný na inovačné MSP v EÚ a 16 pridružených krajinách. S celkovým rozpočtom 3 mld. EUR na obdobie 2014 – 2020 sa z nástroja poskytujú granty pre spoločnosti s vysokým potenciálom.

Skúmali sme, či sa zameriava na správny typ MSP, či dosiahol široké geografické pokrytie, či bol proces výberu účinný a či Komisia nástroj vhodne monitorovala.

Zistili sme, že nástroj poskytuje účinnú podporu malým a stredným podnikom pri rozvoji ich inovačných projektov, ale identifikovali sme riziko, že sa z nástroja financujú niektoré MSP, ktoré by mohli byť financované na trhu, že účasť v nástroji sa medzi krajinami zreteľne líši a že opätovné predkladanie neúspešných návrhov stále viac zaťažuje zdroje určené na riadenie a hodnotenie, no neprináša pridanú hodnotu.

Podrobné informácie o záveroch z auditu, súvisiacich odporúčaniach a odpovedí kontrolovaného orgánu možno nájsť na webovom sídle EDA eca.europa.eu.

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2021.

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v [rozhodnutí Európskeho dvora audítorov č. 6/2019](#) o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha [licencii Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). To znamená, že opakované použitie je povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Používateľ nesmie skresliť pôvodný význam či myšlienku dokumentov. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. na fotografiách zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, používateľ je povinný získať dodatočné povolenie. Ak je súhlas udelený, ruší sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy, a používateľovi sa na ne licencia neposkytuje.

V súbore webových sídiel inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu sa uvádzajú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame Vám, aby ste preskúmali ich politiky ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga Európskeho dvora audítorov

Logo Európskeho dvora audítorov sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie